

Mgr. Miroslava Egrová: Sloučení Národního muzea a Náprstkova muzea jako příklad vztahů kulturních institucí a zemských úřadů za první republiky

Posudek oponenta bakalářské práce

Autorka předložené bakalářské práce si předsevzala cíl poměrně ambiciózní a stejně tak pro hlubší poznání dějin obou významných tuzemských muzejních institucí i užitečný a prospěšný. Téma práce zaujme již na první pohled – nejedná se o práci popisující významné muzejní expozice, budovy či osudy významných muzejníků, ale o pokus analyzovat průběh administrativního a obsahového sloučení Národního muzea a muzea Náprstkova. Pro laického pozorovatele možná věc nezáživná, snad i banální – pro odborníka či poučeného laika přímo dobrodružné pátrání ve spleťtém labyrintu muzejní každodennosti – odborné i té stejně důležité administrativní a úřední.

Autorka se do tohoto „pátrání“ pustila s patrnou energií a jasně daným cílem zjistit co se vlastně v inkriminovaných 20. a 30. letech 20. století v obou muzeích odehrálo. S tímto úkolem se poté vypořádala v zásadě úspěšně a badatelsky poctivě, byť se jí v určité míře přihodilo to samé co všem těm, kteří do Muzea vstoupili s pevným rozhodnutím na nějaký čas s touto institucí spojit určitou část svého badatelského usilování (v některých případech i života) – tj. podlehnouti obrovskému množství záležitostí, vjemů a motivů, které v Muzeu vždy odvádějí od přímého směru, nabízejíce nepřehledné množství dalších možností, alternativ či témat k výzkumu.

V případě M. Egrové je tato skutečnost patrná již od samého počátku čtení textu práce ve značné obsahové disproporci jednotlivých kapitol a autorka se téměř v polovině svého textu věnuje spíše záležitostem vzniku a fungování obou muzeí než samotnému faktu pokusů o jejich administrativní a odborné sloučení. Čtenář bažící po znalosti výsledku takovéhoto složité administrativní operace zde spíše než rozbor vlivu českého nacionalismu na konstituování Národního muzea očekává porovnání administrativních zvyklostí v obou ústavech, případně odkaz na počty příslušného personálu apod. Tato obsahová disproporce poté generuje i dva závažnější koncepční nedostatky.

První úzce souvisí se zmiňovaným disproporčním rozvržením předkládané práce. Autorka se ve své práci až příliš mnoho zabývá osudy Národního muzea v jeho prvních

desetiletích, motivacemi jeho zakladatelů atd. A přesto ve svém výkladu zcela pomíjí existující syntetizující literaturu k tomuto časovému úseku muzejních dějin, dokonce několikrát zmiňuje, že taková literatura neexistuje! Opak je ovšem pravdou (zmiňme práci Hanušovu či Švehlova) a autorčino líčení je poté odkázáno spíše na populárněji laděnou knihu Karla Sklenáře *Obraz vlasti...* To by se nemělo stávat ani v případě bakalářské práce, byť autorka jinak prokazuje jak schopnost efektivní práce s prameny tak i s příslušnou literaturou. Je to v každém ohledu velká škoda, kterou bylo možno vyřešit zmínkou v kapitole o použité literatuře a následně jednou rozsáhlejší poznámkou pod čarou v příslušných pasážích.

Druhá závažná výtku je směřována k pasážím věnujícím se otázkám pozemštění jak Národního muzea, tak i Náprstkova muzea. Zde opětovně autorka nezmiňuje významnou práci z pera J. Špěta (Muzea ve vývoji společnosti a národní kultury) a z tohoto důvodu ji z jejího výkladu prakticky mizí zmínky o aktivitách tehdejšího československého státu v otázkách pozemštění či postátnění muzeí. Přehlíží tak skutečnost, že již předválečné Československo se snažilo aktivně vstoupit do budování moderního muzejnictví se státním podílem, ale prakticky z celého projektu sešlo v důsledku chronického nedostatku finančních prostředků. S tímto opomenutím se pojí i další – již drobnější pochybení a to absence důslednější práce s dobovým tiskem, v kterém bylo vydáno několik (často velmi ostrých a osobně zahrocených) polemik s tématem zemského či státního angažmá ve zmiňovaných muzejních ústavech či v muzejnickém oboru obecně.

V práci je přítomno i několik dalších nedostatků a nejasností. Ať již se jedná v některých případech spíše o méně šťastné formulace – např. „nájezd na Řezno“ – vyvolává spíše představu přepadu hordou kočovníků, než jednu z fází tzv. „Řezenské operace“ z roku 1809, kdy se Napoleonovým vojskům zdařilo odrazit rakouskou invazi do Bavorska, případně ne zcela jasně formulované záležitosti sbírek „učenců“ a šlechtických majitelů, kdy v mnoha případech se tak ani nejednalo o zálibu konkrétního šlechtice v dané sbírce, jako spíše o nutnost adekvátní rodinné či rodové reprezentace atd. Všechny tyto a obdobné záležitosti jsou již ovšem spíše kosmetickými drobnostmi, které nijak nekazí dojem velmi solidní práce s prameny a s literaturou.

I přes výše uvedené nedostatky a celkovou obsahovou neproporčnost předložené bakalářské práce je nutno její autorku rovněž i pochválit za mnoho dobrých a skutečně přínosných momentů jejího výkladu. Ať již se jedná o kultivovaný jazyk celého textu (není bohužel v současné době zvyklostí) tak i skutečnost, že na stránkách věnovaných peripetiím několikrát nevydařeného sloučení muzea Náprstkova a Národního prokazuje pochopení a

poznání chodu těchto institucí, včetně jejich fungování archivního a stejně tak přehledně a logicky je schopna toto své poznání předat i čtenáři práce. Tomu ostatně odpovídá také autorkou realizovaný poměrně velmi podrobný archivní výzkum vedený taktéž i ve spisech příslušných centrálních institucí ať již státních či samosprávných. S výše učiněnou výhradou k chybějící literatuře je nutno ocenit také práci s odbornou literaturou, ať již knižní nebo časopiseckou. Z výše uvedených důvodů tak **doporučuji** bakalářskou práci **k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit stupněm **výborně**.

Mgr. Libor Jůn, Ph.D.
Archiv Národního muzea

V Praze, de 28. 8. 2020

P. S. Jako absolvent FAMU a bývalý pedagog FAMU si neodpustím jednu osobní poznámku na závěr – je velmi záslužné zařadit do obrazové přílohy fotografie obou zmiňovaných institucí, ovšem i na fotografii jsou kladeny určitá kritéria a jistě by bylo možné v současné době získat fotografie nejen autentické, ale i obecně technicky a kompozičně přijatelné.